

Szerkesztőség:
Rimaszombat Erzsébet-tér 4-ik sz., az emeleten Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő: Dr. DIE. ES GYULA.

Kiadó-hivatal:
Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadó hivatali előfizetés, hirdetés, nyilvántartás és egyéb felzárkólások.

A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petítor térfogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árkedezmény.

Nyilvántartás:
Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Utóhangok.

(Tu.) Vége pár nap mulva a gömöri hadgyakorlatoknak. — Lefújnak. — A baka, amint meghallja a gyakorlat végét jelző trombitaszót, egy nagyot káromkodik örömeiben. Mert tudni-való dolog, hogy a baka lelkimomentuma minden változásának káromkodással ad kifejezést. Nem is lehet tőle rossz néven venni; utóvégre jólesik, ha az ember könnyit a lelkén valamivel.

Elvonul a sok katona. A tűzerek, huszárok, bakák, meg a sok mindenféle tarka-barka egyenruhájú katonák — a kifről csak az ebben jártas ember tudja, hogy miféle fegyvernemhez tartoznak. — mind elmasiroznak, ki Miskolcra, ki Kassára; akad köztük olyan zászlóalj is, a mely innen egyenesen Bécsbe megy, vagy pedig Bosznia valamelyik közsiklaktól körülvett városkája. Csak itt nem marad egyetlenegy zászlóalj sem, de még csak egyetlenegy rongyos kutyamosó sem. Olyan üres, kihalt lesz a város, hogy elmennek. Az első nap, mikor idejöttek, mindnyájan szokatlannak találtak azt a zajos, élénk, nagyvárosiaszkodó életet, a mely a katonák megérkezéssel városunkban keletkezett. De egy nap, sőt egy félnap alatt teljesen megszoktuk. Hiába, kisvárosi emberből nagyon hamar lesz nagyvárosi ember. — csak nem megfordítva. Most, hogy elmennek a katonák, rosszul esik nekünk ez a nagy csend. Nem tudunk visszavedleni megint csendes, kisvárosi polgárokká.

Olyanformán van ez, mint mikor junius végén hazamennek a diákok vakációzni; akkor is mindenkinek feltűnik, hogy mennyivel csendesebb lett a város. Csakhogy a diákokat senki sem sajnálja, hogy elmentek. Körülbelül azért, mert biztosan tudja mindenki, hogy szeptemberben újra tele lesz velők a jánosi-utca. De most nincs olyan ember a városban, a ki ne sajnálna a katonákat. Sajnáljuk mindnyájan, hogy elmentek, mert tudjuk, hogy sohasem jönnek vissza. Sokan vannak ugyan, a kik megelégedést szinelve sóhajtanak föl, hogy: „csak hogy elviszi már az

ördög ezt a sok katonát!“ De ez csak tettetés. Bizony sajnáljuk mi ezt mindnyájan, hogy elmennek és főképpen azt, hogy nem jönnek vissza. Ugy eszünkbe jut ilyenkor az az idő, a mikor még állandó katonaság állomásozott városunk falai közt.

A mikor 50—60 ezer forint érkezett évenként városunkba tisztán a katonaság ellátása címén, nem is számítva azt, a mivel a privat vagyonukból hozzájárultak a forgalom emelésében. Mennyivel jobbak voltak a lakás-viszonyok; mennyivel több pénz folyt be a városi pénztárba? — Mennyivel rosszabbak voltak a eselédek! szólal meg egy hang a háttérből. — Hát igenis kérem *ez volt mindig a mi legnagyobb hibánk, hogy aprólékos, de szemünk előtt fekvő okok miatt elmulasztottunk és elhanyagoltunk olyan dolgokat, a melynek hasznáról és a pótolhatatlan vesztéséről csak későn szereztünk tudomást.*

Nem akar ez szemrehányás lenni. Hiszen, ha objektive és nem elfogulatlanul vizsgáljuk a tényeket, concedálnunk kell, hogy a legtöbb esetben, a mikor városunkat valami kár érte, nem a város vezetősége volt a hibás, hanem, hogy szépen, magyarosan fejzezzem ki magam — mindig „*pechiünk*“ volt. Ekklatans példa erre nézve a samott-gyár füstbe ment terve. Azért, hogy katonaságunk nincs, sem vádolhatjuk teljesen a város vezetőségét. Különböző és rajtuk kívül fekvő okok miatt vitték el tőlünk a tüzéséget. De talán egy kissé több *utánjárással, ügyességgel és szerencsével* mégis lehetett volna katonaságot szerezni.

Hogy egyebet ne említsek például, egészen biztos kutforrásból tudjuk, hogy a honvédség körében nagymérvű változások, különösen csapatáthelyezések fognak rövid időn belül effectuáltatni. Tehát ez az idő kiválóan alkalmas arra, hogy katonát kapjunk. *Ellenben sem biztos, sem bizonyítalan forrásból nem értesültünk arról, hogy városunk ebben a tekintetben lépéseket tett volna?*

Hát bizony nagyságos és tekintetes uraim,

egy van a dolog, hogy a mai világban a ki nem élmeskedik, az lemarad a szekérről. Ebben a tekintetben példát vehetnénk Jolsváról. Nekik katonaságuk is van, meg villanyvilágításuk is van. Nem tudom, hogy és miképp jutottak hozzá. Lehet, hogy nagyobb szerencséjük van mint nekünk, de még inkább lehet, hogy *ügyesebbek mint mi.*

Mindezek a dolgok eszébe jutnak az embernek így a hadgyakorlatok után, mikor egyszerre nagy lesz a csend. Nem akarom én sem ezt a csendet valahogy megzavarni. Reménykedjünk, hogy majd csak kapunk valamikor katonát. A remény sokszor be szokott teljesedni. Talán valamelyik a jövőben felállítandó honvéd-tüzér üteget fogja ide vezényelni a m. kir. honvédelmi miniszter ur ő excellenziája.

Képviselőválasztási mozgalom. Az országgyűlés be van zárva, s országszerte megindul az actio. Egész serege a combinációknak, hírszteleseknek ölt szárnyat s a — minden komoly alapot nélkülöző híreket felkapja az őszi szél, sodorja magával és csinál itt-ott nagy kavardást.

Vármegyénkben is megkezdődött a kombináció s több olyan jelöltre beszélgetnek, akinek eszeágában nincs mandátumot vállalni, s másrészlől olyan képviselőket is ki akarnak buktatni, kiket a közérdek szempontjából is meg lehetne kimelni a választás esélyeitől és a kizdelemtől. Mindenesetre kívánatos volna, hogy a választókerületek oly jelölteket állítsanak s általában olyan képviselőket válasszanak, kik a kerületek érdekeit teljes odaadással, hiven és minden tehetségükkel szolgálják.

A választókerületek lassacskán megmozdulnak, s a központban: Rimaszombatban is megindítja az akeziót a szabadelvű párt — hol *Török Gyula* eddig ellenjelölt nélkül áll, — a mennyiben folyó hó 14-én értekezetlet tart s itt a jelölés dolgában határoz.

Az értekezetletre a következő meghívót bocsátta ki a vezetőség nevében *Molnár József* pártelnök:

„A rimaszombati választó kerület szabadelvű pártját s ennek keretén kívül is mindazokat, a kik a legközelebbi képviselő választásnál a szabadelvű

TÁRCZA.

Szikrányi szeretet . . .

Irta: LINTZ GÉZA.
(Vége.)

Ilonka, a természet eme ritka tüneményét és eme pazar gyönyörűséget varázsoló játékan képes volt órák hosszát elmerengve, saját lelkének ábrándjaival foglalkozni. Ez a kis szoba volt egész világa. Évek óta betegeskedett, nehéz, gyógyíthatatlan kór rágódott bensejében, hónapok óta nem érinté lába már a szoba küszöbét. Érezte, tudta, hogy számára a földön nincsen ir. Vágy és remény nélkül egyedül rövid örömökben szükölködő élete emlékeinek szentelte napjait.

Az ajtó nyitására — melyen Árpád lépett be — nagy és nedves szejében a boldogságnak fényes árnyalata csillant meg, a hiúság csekély mozdulatával helyreigazította félreacsuzott selyemnyakkendőjét, a rendetlenkedő hajfürtöket elsimitá homlokáról s csak most üdvözlé őt: „Adjon Isten jónapot, Árpád!“

Csodálkozva pillantott Árpád, a beteg leányzóra. „Ilka nagysád, még reám ismer?“

„Hogyne ismerném meg? azon kevés szerencsétlen közé tartozom, kik nagyon kevés kedvest, szépet éltek át életükben s így egy olyan napot, perczet, vagy ha úgy tetszik pillanatot, melyben boldogok voltunk, nem egy könnyen teledünk. Utolsó kimenetelem alkalmával, midőn atyám oldala mellett elég nyomorúságosan vonszoltam magam, találkoztunk. Ön oly részvétteljes és jó volt. Bátorított és minden erejével megkisérlé felvidításomat. Ezt sosem feledem el.“

„S azóta egyszer sem hagyta el szobáját?“

Fejével fájdalomteljesen tagadólag bólintott.

„Nem, állapotom napról-napra rosszabbodott s most már annyira gyengének érzem magamat, hogy az a nény lépés, melyet ágyamtól a karszékhöz teszek, megéröltet. De mindez nem bánt, mindez nem fáj s a legnagyobb türelemmel viselném el, ha csak börtönöm nem lenne oly sivár, oly magányos. Egyetlen egy ifju arcot

sem láthatok, egyetlen egy vigkedélyű ember szavát sem halhatom, ez iszonyu. Folyton csak atyám, az orvos és öreg dajkám — ez valóban igen szomorú!“

Árpád mély megilletődéssel és teljes részvétellel tekintett reá.

„Es milyen az ápolása? Megkapja-e mindazt, a mire szüksége van — gondoskodnak-e kellőleg kegyedről?“

Igenlöleg bólintott. „Óh — még többet mint azt! Atyám kivülem e világon senkit sem szeret, kiapadhatatlan gyöngédséggel gondoskodik rólam, folyton körülöttem szorgoskodik és kimondhatatlanul érthi kívánságaimnak szemeimből való leolvasását — de azok teljesítése sohasem okoz örömet, mivel elég idős vagyok már annak megitélésére — szolt halkan és habozva — hogy hogyan szerzi meg atyám ama pénzt a melyet rám pazarol. Óh! bigyje el, ha arra gondolok, akkor inkább éhezném és szomjuhoznám!“ Némi szünetet tartva — miközben félelemmel szemlélte az ifju művészt — gyorsan tette hozzá: „Miért fordul meg ön oly gyakran atyám házában? Engedje meg, hogy figyelmeztessem — ennek nem jó vége lesz. Gyakran hallottam hangját, midőn atyámmal bent beszélgetett s annak hallása mindig kellemesen érintett. Ugyanaz a hang volt az — mely akkor, midőn a külvilágtól és annak kecsgettő örömeitől bucsút vettem — bátorságot, kitartást csepegtetett belém s az a hang az egész hosszú fájdalomteljes időn keresztül folyton visszhangként kísért. De sajnus, hogy egyidejűleg arra is kellett gondolnom a mi önt atyámhoz vezet s ez a gondolat mindig tördöltésként érinté szivemet s ilyenkor csak egy óhajom volt, bárha ön távol, igen távol lenne!“

Árpád a leányzó szavait — ki ujra összeszedve erejét félig kiegyenesedett s csillogó nagy szejével folyton szemlélte — mély megilletődéssel hallgatta. Székét egészen a karszékhöz huzta s a szeretet egész melegével fogta meg Ilonka keskeny fehér kezét.

„Mive érdemeltem meg épen én, hogy oly benső részvétellel gondolt reám?“

Kezének nyomását gyengéden viszonzta és mély sóhajtással szolt: „Semmi sem tartóztat vissza attól, hogy őszinte legyek. Haldokló vagyok — s így szavaimmal

nem vétek sem az illem sem a szokás ellen — a lassan tova muló napokon, a hosszú álmatlan éjszakákon át bátor és merész képzelődéssel megkísérlettem azokat rövidde tenni és ez által nyomoromat enyhíteni. Képzetelemben egy fény és napsugaras boldog életet éltém át s álmaimnak árjából egy engem szerető férfi képe bukkant elő. Még gondolatnak is nagy merészség lett volna tőlem azon körülmény, hogy én önt az életben még valaha látni fogom s épen ezen oknál fogva nem is kísérlettem meg a külvilágból magammal hozott utolsó boldog és kellemes benyomást elúzni magamtól. Dőre képzelgésemmel örömteljes és boldogító társa öntől kölcsönzé nemcsak arcvonásait de még hangját is.“

Szünetet tartott. Most, hogy szivének oly rég rejtett vágyát, boldogságát elérulta, hatotta át a szemérem-érezet lágy fuvalma s pirulva rejté fejét vánkosan puha fodrai közé.

Kezének erősebb nyomását, ajkainak forró lehelletét érezte és édes gyönyörrel figyelt lágyan hangzó szavaira:

„Szegény — imádott szerett leányzó!“

Sápadt, hosszukás arcán a megüdvözülés fénye vonult el. Feléje fordult s mialatt ujjával enyhén simogatta hajának fürtéit, szolt: „Álmaimba ön lehelte életet és most — midőn oly váratlanul betoppant — olybá tünt fel előtttem, mint egy mesebeli tündér királyfi, a ki álmaimat valósággá varázsolja. Azt hiszem, ez az Ég kegye, hogy a tulvilágra való távozásom előtt nekem is osztályrészem legyen a szeretet könyöradamányában. Egy korty viz a Sahara sivatagján eltikkadt utasnak.“

Hangjából az élet után való kimondhatatlan epekedés rezgése érzett ki.

Árpád fölegyenesedett s egészen oldala mellé lépett. „Óh zárd le szejéidet! . . Álmodj!“

Megesókolta.

Csukott szempillákkal, boldog érzéssel simult Ilon Árpádhoz, ajkai hosszan tapadtak ajkaihoz s karjaival átölve tartotta nyakát.

A mellékszobából székek tolásának zöreje hatott által. A látogató távozott s Mózes az ajtóhoz közeledvén szolt:

„Árpád ur kérem, jöjjön be!“

párt jelölését akadályozni nem kívánják, van szerencsém Rimaszombatba folyó 1901. évi szeptember hó 14-ének délután 3 órájára a „Három Rózsa“ nagytermében tartandó pártértekezletre tisztelettel meghívni.

A rozsnyói kerületben gróf Andrássy Géza lesz a szabadelvűpárt jelöltje; Hódinka Tivadár szolgabíró a napokban leköszönt állásáról s a kerületben fellép függetlenségi 48-as programmal. A jolsvai kerület jelöltje: Kubinyi Géza, ki ellen a kerület nem lépett fel senkit. A kövii kerületről olyan híreszteléseket hallunk, hogy az orsz. szabadelvűpárt alelnöke Szentiványi Árpád ellenében jelöltet szándékozik állítani az ellenzék. Nem tartjuk ezt valószínűnek, de talán nem is volna helyes, hogy a vármegyei és országos érdekű ügyek lelkes előharcosát egy választási küzdelem kellemetlenségeinek kitegyük, bár bizonyosra vesszük, hogy Szentiványi Árpádot a kerület minden választója szereti és az ő pozíciója teljesen biztos. — A putnoki kerület választói Putnoky Mór, a függetlenségi 48-as párt rokonszenves jelöltje körül csoportosulnak; — a rimaszécsi kerületben pedig Fáy István mandátuma biztosra vehető. — Itt is emlegetik, hogy szabadelvűpárti ellenjelölt lép fel, de nem gondoljuk, hogy ez a kőszai hír komoly hívőkre találjon. Fáy István annyira megszilárdította a talajt maga alatt, hogy őt onnan csak óriási küzdelem árán lehetne kimozdítani. De erre szükség sincs, s ilyen megrázkódtatásnak a kerületet kitenni nem volna czélszerű.

A választási mozgalmak vármegyéinkben az előjelek szerint általában nem fognak nagy hullámokat verni. Helyenkint lesz küzdelem — az bizonyos, de reméljük, hogy a politikai differenciák nem fognak annyira kiélesedni, hogy a harc személyes térre vitessék.

A vezető férfiak bizonyára mindent el fognak követni, s ez el is várható, hogy a kerületben a küzdelem lehetőleg a mérséklet és nyugodtság korlátain belül maradjon.

A tüdővész elleni küzdelem és a civilizatio.

Ily czímmel dr. Urszinyi Gyula putnoki orvos — mint említettük — az orvosok és természetvizsgálók bártfai vándorgyűlésén nagyérdemű felolvasást tartott, melyből ezeket közöljük:

„Mint a tüdővész (tuberculosis) ellen ma még nem rendelkezünk specificus gyógymóddal, tehát az ellene való védekezés módjaiban a legpragmatikusabbak és leghasznosabbak azon hygieenicus és diaeteticus rendszabályoknak a betartása, a melyek mai közegészségügyi ismerteinknek az alapelvei; a melyeknek megvalósítása a gyakorlati életben adják kezünkbe azon vezérfonalat, a melyet ezen legpusztítóbb nép-betegség leküzdésére betartanunk kell.

Mennél többet tanul meg ezekből a nép, mennél többet vagyunk képesek ezekből átvinni a gyakorlati életbe, a nép vérébe, arányosan a nép értékének saját maga és családja egészsége iránt való felköltésével, annál inkább teremthetünk és adunk bathatos feyyvert a nép kezébe, a melylyel mindenki küzdhet majd a tüdővész ellen.

Nem költséges közegészségügyi rendszabályokról van szó, mert azok ugy sem valósíthatók meg. Hanem igazán megértetni a néppel azt: hogy minden lakás egészségessé tétel, de viszont a legjobb lakás is egészségtelenné válik, ha nincs kellően gondozva.

Megértetni a néppel azt, hogy csak karját kell ki nyújtani a falusi embernek, hogy első kezéből kapja a friss jó levegőt, a miért a városi ember oly sokat költ.

Hosszas, a szeretetnek részvétteles pillantásával vett bucsút a művész Ilonától, ki atyját magához inté.

A legnagyobb gondoskodással sietett beteg leányához az öreg.

„Mi bajod, drága jó gyermekem? Nélkülözés valamit? — kérdé mialatt egyenesre igazította a párnát s térdeire húzta a lecsuszott takarót.

Ilonka kezének mozdulatával tiltakozott eme föltevés ellen.

„Oh! semmi bajom! Nagyon is jól érzem magam! Csupán egy kérésem lenne hozzád.”

Az öreg arcvonásain a csodálkozás kifejezése volt leolvasható.

„Te — és egy kérés? Ezen örömben ritkán részesítesz — te szívem gyönyörűsége! — Nos halljuk, mi az?”

„Add meg e fiatal embernek azt, a mire szüksége van és . . . és . . . ne okozz vele neki nagy fájdalmat.”

Mózes az egyik meglepetéséből a másikba esett.

„Gyermekem! mióta törődöl te az én üzleti ügyeimmel? Bizonyosan rábeszélte ez ifju? Nem? Akkor jó . . . jó! Legyen meg az akarod, drága leányom — legyen meg.”

Homlokon csókolva gyermekét, nevetve távozott.

Ilonka ismét egyedül maradt.

Fáradt mosolylyal arcán hosszasan tekintett az elhomályosodó esthajnalba. Időközben ismétlen lezárta szemeit s ajkai eme szavakat rebegték:

„Egy szikrányi szeretet — csak egy szikrányi szeretet!”

* * *

Egy hónap telt el azóta — kinzó gondolatoktól gyötörtetett s szívszorongató félelemteljes egy hónap. Árpád kártyaadósága ki van egyenlítve — azonban a hamisított aláírással ellátott váltó még mindig Harácsoló Mózes — a vén zslugor — karmai között van. Holnap reggel jár le a váltó.

A lázas sietséggel készített képeket a műkereskedő nem vette meg. Harácsoló Mózes pedig napról-napra eltagadja otthonlétét és az összeg pedig, mely Árpád

Megértetni a néppel továbbá azt, hogy télen is mennél többet foglalkozzunk kint, mert a szabad természet ad életet és erőt, jobban gondoskodik az emberről, mint saját hajléka.

Ily módon fel lehetne költetni az emberek érzését a jó levegő iránt.

Felvilágosítani az embereket arról, — hogy emberek közt a zsufolt lakás-viszonyok, kaszárnya építkezési rendszer, a szoba rossz levegője, nap hiánya, a szoba pora, a szoba földje és azon körülmény, hogy az emberek mennél kevesebbet mozognak a szabadban, különösen a gazda-ember a téli hónapok alatt, de másrészt bizonyos foglalkozásokból kifolyólag, különösen a lisiparosok közt, hogy ha műhelyükben rossz levegő, por, piszok van, az ilyen helyeken lesz elterjedtebb a betegség, főleg az olyan emberek közt, a kiknek otthonában is rossz levegő van, tehát tüdejükbe mindenütt csak rossz levegő juthat. — Végre fel kell világosítani a népet arról, hogy a fertőzőes a köpet útján jöhet létre, mindenféle módon.

Azt tapasztaljuk, hogy a szegény nép közt gyakrabban a ragály uton való terjedés, mert ott az infectio lehetősége gyakoribb. Mig a jobb módú osztályokban gyakoribb a „Habitus“ átöröklése, mert a szülők ellenállása is csekélyebb, tehát gyermekeiknek sem juttathatnak többet.

Az egy-két gyermekekkel bíró jobb módú családoknál pedig a „Habitus“ megszerzése gyakori, az elkényeztetett nevelés, tehát az ellenállás ki nem fejlődése miatt.

A civilizatióval arányosan terjed a „Tubere“ és pedig itt a „Habitus“ átöröklése, mig a civilizálatlan vagy pláne vad emberek közt a direct ragály útján való terjedés inkább a fontos.

A tüdővész elleni védekezésben először az infectio kikerülésében minden feltétel meg van adva arra nézve, hogy mi módon kell védekezni a fertőző betegségek ellen, vagyis a tisztaság fogalmát a tüdővész elleni védekezés egészen magába zárja; de másodsor, meg van a védekezésben a többi Hygieenicus és diaeteticus eljárás is mind, a melyek együttevén az ember ellenállási képességét adják és teremtik meg, ez öt minden oldalról érhető külső és belső ártalmak ellen.

Korányi tanár azt ugy fejezte ki, hogy a „tüdővész elleni védekezés ismereteinek a nép közt való terjesztése, a civilizatióknak is a terjesztése.”

Minden esetre az igazi civilizatiót értette alatta. A „Tubere“ egész Európában terjed, Angliát kivéve. Azonban Angliában a helyes uton haladó civilizatió felkarolta az általános közegészségügyi kérdéseket először is: a testi nevelést, mely edzettebbé teszi a testet, növeli az ellentállást, tehát elenyészik nevelés által az öröklött Habitust; de még ha a szülők erős-egészségesek, gyermekeik sem öröklönek Habitust.

Belátták ott régen azt, hogy a rövid iskolai évek nem képesek nyújtani mindazt, a mire szüksége van az embernek egy hosszú életen át. Meghonosították tehát a felnöttek oktatását.

Rendkívüli hasznát tapasztalták különösen közegészségügyi tekintetben, mivel a gyermek és ifju nem érzi meg szükségét annak, hogy megtanulja óvni egészségét, ugy is bővelkedik benne.

A tanultakat tehát nem érvényesíti a gyakorlati életben, de a felnőtt egyén, a ki már érzi valami gyengeségét, a tanácsot nemesak hogy meghallgatja, de meg is fogadja.

Angliában a társadalom felkarolta a szabad játékokat és mennél több szabadban való foglalkozást. Másrészt a családi otthon egészségessé tételére az emberek érzékét felköltötte — tanítással. — 100 év óta fennálló Sanatoriumi rendszerünk, gyakorlati uton hatott ugyan a népre, de még sem ennek tudható be a civilizatió.

Mindezek együttevén voltak ott az igazi civilizatió mesterséges eszközei; a mihez az állam a munkás törvény behozatalával hathatósan hozzájárult.

Tehát a helyes uton haladó civilizatió, azaz: egészséges lakás, okszerű ruházokadás, tápláló, nem tul-bő étkezés, foglalkozni a szabadban, munkamegosztás, helyes gyermeknevelés, ezekben rejlik az ok, hogy miért csökkent ott a Tuberculosis.”

zsebében van, még arra sem elég, hogy azzal csak némi törlesztést is eszközölhesen.

Agyában a kétségbeesés utolsó mentő eszméje vilant át s ennek kivételére el is határozza magát.

Elnémet. Sötét uctza szögletbe húzódott s mindaddig várt a mig csak Mózes el nem hagyta házáat. Lázas sietséggel fölrohan a lépcsőkhöz. Ott Ilonka után kezdődősködi. A beteg leányzó lábaihoz omol, bevalja rut tétett s segítségért esedezik — némán, az iszonyat merevségével hallgatja vallomását a leányzó. Ki írja le ama érzést, mely lelkében tombol; olybá tűnik az egész, mintha boldog, édes álmából egy kirívó hamis hang riasztaná fel, lassan szunnyadó életébe iszonyu durva kézzel markolt belé a rideg, a sivár valóság. Álmainak ragyogó szövevényei kegyetlenül tépetnek szét és előtte a földön egy kétségbeesett halandó fekszik, a ki erősen ragaszkodik az élethez s még sem volna képes átélni szegénységét.

Alig képes felindulása fölött uralkodni.

„Megteszem azt a mi tölem telik” — mondá szomorú fátyolozott hangon — „de atyám hajthatatlan. Tudom, hogy megígéri, miszerint önt kimélni fogja, de annak meg is tartásáért jót nem állok. Távozzék, hogy gondolkozhassam a teendők felett.

Kezét, melyet az ifju ajkaival érinteni akart, visszahozta s megvetőleg fordult el tőle.

„Távozzék,” — ismétlé — látása fájdalmat okoz. Szégyenteljesen és megalázottan állott fel Árpád s hazament.

Zavart és kinzó képektől gyötörtetve nyitott szemekkel feküdt ágyán s egy örökkévalóságnak tűnő éjszakát álmatlanul virrasztott át, mig végre pítymallott ama nap reggelre, mely hivatva van becsülete fölött döntenie.

Ha ballépése napvilágra jön, ugy teljesen tisztában van a teendőkkel, — de miért is csüng oly végtelen szeretettel az életen? pedig már maga a gondolat is reszketeggyé teszi kezét, hát még ha önmaga ellen fordítja a forgópisztoly jéghideg csövét.

Midőn a közeli templom torony órája rövid, de éles ütésekkal hirdette a napnak nyolezadik óráját, felkelt s rövid idő elteltevel ajtáján halk kopogás lőn hallhatóvá. Ily korán? Ki lehet ez? féltetelva a reteszt ki-

Előadó ezután ismertette a tüdővész hazánkban való terjedésének okait: a tisztaság, egészséges lakás stb. hiányát néptüknél, majd ismerteti a teendőket: a lakásviszonyok megjavítása helyes életmódra stb. vonatkozó intézkedéseket.

Az előadást tetszéssel és élénk érdeklődéssel fogadták a vándorgyűlés tudós tagjai.

Esküdtzéki főtárgyalások.

— Folytatás —

A szándékos emberölés büntette miatt vádolt Katrenyák György elleni bűnygyben, lapunk mult számának a zártakor, a tárgyalás még folyamatban volt s így annak eredményéről csak most adhatunk számot.

A kihallgatott tanuk vallomásai által igazolva lett azon tényállás, hogy vádolt 1901. évi június hó 14-én délelőtt kiment a tamásfalvi erdőbe, a hol ráakadt ifj. Gácsik Andrásra, a kivel haragban volt. Ekkor felébredt benne a bosszuvágy és a hason fekvő ifj. Gácsik András fejébe egy balta élével bele vágott s ezután még két csapást mért reá. Majd a Gácsik András ott lévő botját felvéve, azzal többször megütötte. Az ezen sérelmek folytán elhalt ifj. Gácsik András, a szakértőkül kihallgatott dr. Zehery István és dr. Kármán Aladár orvosok 12 sérelmet konstalták.

A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Mészáros István kir. alügyész a vád-, dr. Stern Jakab ügyvéd pedig a védelem részéről tették meg indítványukat.

A bíróság, mivel az esküdték Katrenyák Györgyöt bűnösnek módták ki abban, hogy ifj. Gácsik Andrást 1901. évi június hó 14-én ölési szándékkal, de anélkül, hogy szándékát előre megfontolta volna, baltavágások és botütések által életétől megfosztotta, azután vádlottat a btk. 279. §-ában meghatározott szándékos emberölés büntette miatt 10 évi feyyházbüntetésre és 5 évi hivatalvesztésre ítélte.

Vádolt védője ez ítélet ellen a btk. 92. §-ának a nem alkalmazása miatt semmisségi panaszszal élt.

Szeptember 5-én. A legsúlyosabb büncselekmények egyikével, gyilkossággal büntetéssel vádolva állott az esküdtbírósal előtt Kusli Milkó András.

A bíróság tagjai voltak: Elnök: Medveczky Sándor kir. törvényszéki bíró, a tanács tagjai: Cseh István és Dr. Kálniczky Géza, kir. törvényszéki bírók. Tanácsjegyző: Dr. Fülöp Dezső, kir. törvényszéki aljegyző. A kövázat Dr. Mészáros István, kir. alügyész képviselte. — Védő ügyvéd Dr. Rárossy Gyula.

Az esküdték tagjai: Balajthy Sándor, Széplaky Lajos, Bornemisza Elemér, Banczik Sámuel, Koreny Gyula, Urszinyi Zsigmond, Basilides János, Taufer Ignác, Ivanyik György, Br. Nyáry Sándor, Jerem Viktor és Ifj. Szabó László. Póttag: Ifj. Szentmiklóssy Kálmán.

Kusli Milkó András, 26 éven keresztül élt feleségével, Milkó Máriával. Házasságuk 23 évig boldog volt, de egy idő óta, kinem derített okból, az asszony teljesen elhidegült az urával szemben. — A legutolsó időkben, már ez év folyamán, vádolt megtudta, hogy felesége megesalta, a minek következtében nagyon gyakran éles ellentétek voltak a házasfelek között. — Vádolt igérte, hogy megbocsájtja az asszony bűnét, csak térjen vissza hozzá s legyen ismét a felesége, de az asszony mindig nyersen visszautasította férje kérését. — Ennek következtében Kusli Milkó András elhatározta, hogy vagy önmagát emésztí el vagy pedig feleségét öli meg.

Folyó évi június 28-án reggel az asszony krumplit kapált a Csetnek mellett lévő földéken, nemsokára oda jött a vádolt is. Milkó Mária midőn meglátta, hogy a férje is ugyanazon földön akar dolgozni, kijelentette, hogy akkor ő eltávozik. Vádlaton ezen kijelentés már eltökélt szándékának végrehajtására készítette, felháborodásban, indulatainak ezen közvetlen hatása alatt felémelte a kezében lévő kapát s azzal 4 ütést mért a feleségére. minek következtében az asszony szörnyen halt. Az orvosi bonczvélemény szerint halálát a koponyaronsolás s az ütés következtében a koponyából kivált csontszilánkoknak az agyvelőbe történt behatolása okozta.

nyitá az ajtót s ki írja le rémes ijedségét, arcában a vérnek még a nyoma sem látszott s csaknem kővé meredt, a midőn a küszöbön Harácsoló uram alakját látta meg.

„Már most?” kérdé hangtalanul. „miért siettet annyira romlásom előidézését? Fizetése képtelen vagyok!”

„Ki beszélt itt fizetésről?” válaszolta az öreg szemében a kimondhatatlan szomorúság nyomával, könnytel fátyolozott tekintettel. Rövid de kinos szünet után egyszerre, minden átmenet nélkül folytatá: „Meghalt! Gyermekem meghalt!” s az ajtó mellett levő székre roskadt.

Szemei mélyen a szemüregekbe estek, arca még fakóbb; még romlásnak indultabb, mint ezelőtt, aggá, teljesen megtörtött emberré vált.

Megrendülten s tehetetlenül állott Árpád az események ily nem várt fordulata előtt.

Végre összeszedve minden erejét kérdé: „Miért jön kegyed épen hozzám? Miért vagyok épen én az első, a kivel ön ezen megmérhetetlen szomorú hírt már kora reggel tudatja.

Lassu, szakadozott mondatokban értesítette őt Harácsoló uram a történekről, mondván:

„Az éjjel álmomból az ágyam melletti kulcsesomó zöreje riasztott fel. Eleinte álmomnak képzeltem az egészét s ügyet sem vetettem reá. Egyszerre csak fájdalomteljes kiáltás hatott fülemhez — a hangban Ilonám hangjára ismertem — felugrottam. Ágyához futva azt üresen találtam. Leirhatatlan félelem szállott meg. Hova vonszolhatta magát erejének utolsó maradékával?”

Visszafajtott lélekzettel hallgatta Árpád Harácsoló szavait. Remegő hanggal fejezi be értesítését az öreg.

„Írószekrényem előtt találtam őt — melyet titokzatosan a vögöl nyitott ki, hogy abból az Ön váltóját kikereshesse. Megtalálta és összetépte. Ennek megtörténte után összeesett s nem volt ir, melynek segítségével az orvos képes lett volna őt ama ájulásból, melybe esett, uj életre ébreszteni — ő meghalt. Ime fogja, itt van hagyomány!”

Lázas gyorsasággal nyomá a mélyen megrendült adós kezeibe az összetépett váltó apró darabkát . . .

A vádlott töredelmesen bevallott mindent bírái előtt. A kihallgatott tanúk a gyilkosság tényére vonatkozólag mit sem tudtak, azokkal csak a mellékkörülmények nyertek igazolást.

A bizonyítási eljárás befejeztével a kir. alügyész kérte az esküdteket, hogy mondják ki vádlottat a gyilkosság büntetése bűnösnek. — A védő ügyvéd tartalomdus és jogi érvekben gazlag védőbeszédében pedig a szándékos emberölés büntetnének tényállását bizonyította, s kérte, hogy az esküdtek az ő általa beterveztett és a törvényszék által megállapított kérdésekre szavazzanak igennel.

Az esküdtszék határozatát *Banczik* Sámuel esküdt, mint az esküdtszék főnöke hirdette ki, e szerint azon kérdésre, hogy:

„Bűnös-e Kusli Milkó András abban, hogy 1901. évi június hó 28-án reggel 7—8 óra között Csetneken, a „Hujava“ dűlőben lévő burgonyaföldön feleségét, szül. Milkó Máriát ölési szándékkal, a nélkül, hogy szándékát előre megfontolta volna, egy kapa fokkal és élével, annak fejére mért ütésekkel megölte?” — 7-nél több szavazattal igennel.

Továbbá azon kérdésre, hogy:

„Kusli Milkó András cselekményét annak folytán, hogy felesége Milkó Mária a krumpli kapálást az ő társaságában megtagadta s vele összeszólalkozott, — előállott erős felindulásában s rögtön követte-e el?” — 7-nél több szavazattal igennel felelt.

A bíróság az esküdtek határozatához képest meghozta ítéletét, a mely szerint a vádlottat erős felindulásban elkövetett emberölés büntetése miatt 6 évi fegyházbüntetésre és 4 évi hivatalvesztésre ítélte.

Vádlott és védője, egy a kir. ügyész az ítéletben megnyugodtak. A tárgyalás esti 9 órakor ért véget.

Az esküdtszéki ctyklus utolsó napjára, vagyis *f. hó 6-ára* a halált okozott súlyos testi sértés büntetével vádolt *Farkas Géza* bűnének a tárgyalása volt kitűzve.

A tényállás ez ügyben a következő:

Farkas János és *Farkas Géza*, kik mindketten a *Dapsy* Béla szkárósi földbirtokos szolgálatában állottak, a kukoricza pástorság miatt — a miből *Farkas János* *Farkas Gézát* szerette volna kiturni — haragos viszonyban állottak egymással.

Az 1901. évi augusztus 1-én *Farkas János* a *Farkas Géza* feleségével ugyancsak e miatt veszekedést kezdett, a mit az asszony férjének elpanaszolt. *Farkas Géza* e miatt haragra gerjedve, *Farkas János* után ment s őt az urasági istállóknál megtalálva, a magával hozott bottal háromszor fején ütötte, a minek következtében *Farkas János* másnap meghalt.

A tárgyalást *Kubinyi Aladár* kir. törvényszéki elnök vezette. Szavazók voltak: *Vozary György* és *Kolbay Sándor* kir. törvényszéki bírák. Tanácsjegyző: *Fodor Zoltán* kir. aljegyző.

A vádat dr. *Mészáros István* kir. alügyész képviselte. A védelmet dr. *Weinberger Rezső* ügyvéd teljesítette.

Esküdtek voltak: *Csapó József*, *Glauf Pál*, *Banczik Sámuel*, *Tauffer Ignác*, *Törköly József*, *Rády István*, *Fülöp Benjámin*, *Baksay József*, ifj. *Szabó László*, *Okolicsányi Ágoston*, *Kerekes Dezső*, *Cseh István*.

Szakértőknél megidéztettek dr. *Goldberger Géza* tornallyai, dr. *Gosco Géza* harkácsi és dr. *Zeherly István* kir. törvényszéki orvosok.

A bizonyító eljárás befejezése, a kérdések megállapítása, a vád és védőbeszéd előterjesztése után a bizottság az esküdtekhez a következő kérdést intézte:

„Bűnös-e *Farkas Géza* abban, hogy 1901. évi augusztus hó 1-én Szkáróson este 9 óra tájban a *Dapsy Béla* udvarán *Farkas Jánost* egy villanyél vastagságu bottal testi sértés szándékkal, de ölési szándék nélkül háromszor fejbe ütötte, a minek folytán nevezettnek a halála következett be.“

Miután az esküdtek erre 7-nél több szavazattal igennel feleltek, a bíróság *Farkas Géza* vádlottat a büntetőtörvénykönyv 301. §-ába ütköző, azonban a 306. §-szerint minősülő halált okozott súlyos testi sértés büntetése miatt hat évi fegyházbüntetésre ítélte.

Vádlott védője az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be azért, mert a bíróság a büntetőtörvénykönyv 92. §-át nem alkalmazta.

Megjöttek a katonák!

Rég elhatározott dolog volt, hogy a 6. hadtest az idei őszi gyakorlatait Gömör megyében tartja meg. Nekünk jutott a szerenese, hogy városunkba és vidékén összesereglett katonaságot igaz magyar vendégszeretettel fogadhattuk.

Szeptember 7-ével Rimaszombat és környéke nagyon megélnék. Megélnék, mert katonaszegény városunk és vidéke végre-valuation, több ezerre menő katonát fogadott vendégeül.

A miskolci országutat már kora reggel társzekerok lepték el s igyekeztek Rimaszombat felé, mintegy hírül adva, hogy városunknak az a régi óhajása, t. i.: hogy katonánk legyen, habár néhány napra is, beteljesült.

A társzekerokat követték a csapatok. Ezek azt kívánták, hogy eső legyen, mert akkor nincs gyakorlat; mi pedig jó időt kívántunk, ne fáradtunk legyen hiába a dobriai fensikra. S a véletlen a kissebbség óhajásának engedett.

A jelvényes (nyugati) fél a dobriai fensik feledi parkányán tartott s várta az ellenség támadását. A parancsnokság megtette intézkedéseit a támadás elfogadására s felvonult a „képoldal“-ra, (Pálfalva és Bellény közt), hogy az ellenség Rimaszombatba való előnyomulását megakadályozza s időt nyerjen arra, hogy saját hadosztályával Bellény felé egyesülhessen. Terve azonban nem sikerült, nem pedig azért, mert az ellenfél erősebb volt, s közeledési irányáról a mieink későn vettek tudomást. Felvonulásunk azonban a tűzvonalba a tartalék és támaszpontok viselkedése — szakértők szerint is — kifogástalan volt.

A keleti félről, a mennyire ezt távolról megítélhetjük, ugyanezt mondhatjuk. Ennek az volt a feladata, hogy hadosztályának Rimaszombatba való bevonulását fedezze. A mi meg is történt.

A keleti csapatok parancsnoka *Scribe*, a 66. gyalogezred ezredese volt. Parancsnoksága alatt a 29. gyalogdandár (a 65. és 66. gyalogezred 4—4 zászlója, a 17. tüzérezred 2 útege, a 15. huszárezred egy eskadronja)

vitézkedett. A nyugati fél (az 5. és 60. gyalogezred 3—3 zászlója, a 6. tüzérezred 2 útege, a 15. huszárezred 1 eskadronja), parancsnoka *Vajna*, az 5. gyalogezred parancsnoka volt. Mindkét részen egészségügyi csapatok is munkáltak közre.

A gyakorlatot vezették: *Geissler* altábornagy és *Fernengel* tábornoki kapitány. A gyakorlaton részt vett hadtest parancsnoksága *Pokorny* tábornagyból és báró *Cuty* vezérkari ezredesből állott.

Két órára a csapatok zenésző mellett bevonultak Rimaszombatba és a szomszéd falvakba.

A közönség iránti figyelemből s mintegy viszontszolgálatért a szíves fogadtatásért, az itt állomásozó gyalogezred zenekarai felváltva mindennap délután 5—7-ig tizenet rendeznek az Erzsébet-terén, mely alkalomra teljesen megnépesült a tér s áhítattal hallgatjuk a szebb-nél-sebb mű- és magyar zenészműveket.

Kedden délbe jöttek városunkba a 67. gyalogezred, a 85. gyalogezred és a 16. tüzérezred, kiket részben itt, részben pedig a szomszéd falvakban szállásoltak el.

Szerdán délután 2 órakor vette kezdetét a harezkészségi állapot, lassan-lassan vonulnak városunkból a katonák, elfoglalni védelmi avagy támadó állásaikat a kiszemelt harezteren, úgy hogy esütörtök délutánra már alig maradt katona városunkban.

Esütörtökön, mint halljuk, a dobriai fensikön lesz nagy lovassági és tüzérségi gyakorlat, de a döntő összecsapás hihetőleg csak szombaton fog megtörténni Rimaszecs környékén. — Mint döntőnők vesznek részt a gyakorlaton *Klobucsar* Vilmos honvédségi adlatus és *Pokorny* Vilmos hadtestparancsnok.

Hírek és vegyesek.

Képviselői beszámoló. *Török Gyula*, a rimaszombati kerület orsz. gyűl. képviselője, — mint halljuk — vasárnap tartja beszámolóját s programbeszédét Rimaszombatban, a „Széchenyi-kert“-ben.

Hadtestparancsnok Rimaszombatban. *Pokorny* Vilmos kassai hadtestparancsnok a Gömörben megtartandó hadgyakorlatra folyó hó 9-én városunkba érkezett vezérkarával együtt, kinek feladata lesz eldönteni az útközeli sorsát.

Előkelő katonai vendég Putnokon. Folyó hó 8-án este Putnokra érkezett *Klobucsar* Vilmos altábornagy honvéd adlatus s tiszteletére nagy fáklyásmenetet adott az ott lévő 5-ik honvédhuszár ezred, a 17-ik tüzérezred és a 10-ik honvédyalogezred tisztikara, mely alkalommal a honvéd zenekar játszott szebb-nél-sebb classikus s magyar zenedarabokat. Az adlatus gróf *Serényi Béla*nak volt vendége.

Rabbiválasztás. Rozsnyón, az elhunyt *Lemberger L.* rabbi helyét f. hó 8-án választás útján töltötték be. A hitközség rabbijává — mint értesülünk — Dr. *Weiszkopf Arthur* hitszónok választott meg.

Bírói vizsga. Törvényszékünk egyik fiatal képzet aljegyzője *Velecs Ferencz* e napokban tette le sikerrel a bírói vizsgát Budapesten a bizottság előtt, mely alkalomból üdvözljük s mi a legjobb szerencsét és sok sikert kívánunk a derék leendőbeli új albirónak.

Eljegyzés. *Irányi János* és *Szontagh Melanie* szép leányát *Erzsikét*, f. hó 6-án jegyezte el *Rombauer* Edgar kir. táblai tanácsjegyző Kassán. — Ez örömhír méltó viszhangot keltett vármegyénkben is, hol a *Szontagh* családnak kiterjedt rokonsága és ismerősei vannak. Mi is igaz érzülettel üdvözljük a fiatal jegyespárt!

Esküvő. *Kishonthy Gyula* h. polgármester szeretetreméltó, művelt leányának *Annának* folyó hó 11-én esküdtött örök hűséget *Bihary Gyula* garami utibiztos. Az ifju pár frigyét állandó boldogság koszorúzza!

Ministeri elismerés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Hisnyai Heindelmann* Alfréd vaspálya igazgatónak azon hazaifias áldozatkészségeért, hogy a hisnyóvízi gyártelepen a saját költségén egy mintaszerű elemi iskolát állított fel s annak összes személyi és dologi kiadásait fedezi, — elismerő köszönetét nyilvánította.

Ügyvédi kamara. A miskolci ügyvédi kamara közhírre teszi, hogy *Nékám* Ede ügyvéd, Tornallya székhelyű, az ügyvédek lajstromába bejegyeztetett, s mint dr. *Király Kálmán* helyettese működik.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Gömör-Kisontvármegyében a harnaczi anyakönyvi kerületbe *Katona* Károly ev. ref. tanítót anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

Gyászünnepe. Magyarországi nagy gyászának, dicső emlékeztü Erzsébet királynének megrendítő halálának évfordulója alkalmából a helybeli róm. kath. templomban fényes gyászmisét tartott *Széman* Endre prépost-plebános, mely ünnepélyen a rimaszombati székelő hatóságok testületileg vettek részt.

Halálkozás. Szép, magas életkort s rendkívül ritka leszármazást ért meg özv. *Rik* Antalné szül. *Klinikárt* Zsófia, vármegyénk több előkelő családjának tiszteletben megőszült matrónája, ki f. hó 7-én, életének 89-ik évében jobblétre szenderült. Halálát 3 gyermeke, 1 menyé, 2 veje, 23 unokája, 20 dédunokája és 3 úkunokája gyászolja. — Nyugodjék békében!

A Tompa-szobrot f. hó 7-én feltették a szépen kiállított talapzatra. A szobor alatt lévő 42 métermázsányi szép kőozka felemelése csaknem két napot vett igénybe. Maga a szobor 9 métermázsánál magasabb, melynek felhuzásánál a készítő *Holló Barnabás* művész is jelen volt s elhelyezése aránylag könnyű munkája volt *Gurgulits* műfaragó embereinek. A szobor most még egy zsákostövelből készült lepelbe van burkolva s föléje egyelőre faburkolatot készítenek, mely a leleplezési ünnepélyig el fogja takarni a közönség szemé elől. A szobor körüli tér közlekedési útjainak munkálatai szépen folynak.

Tanév megnyitás. Vége a vakációknak. Iskolánk falai ismét befogadták a tanulás vágyától áthatott ifju nemzedéket. Megtörténtek a beiratások s ha ezek adatait szemléljük, azon örvendetes tapasztalatra jövünk, hogy iskolánk évről-évre jobban-jobban népesednek. Az egyesült prot. főgymnasiumban a megnyitási ünnepély a tornacsarnokban folyt le az ifjuság, az igazgató-választmány képviselői, a tanári kar és sok érdeklődő szüle jelenlétében, hol *Bodor István* igazgató szép s meghatározó beszédet intézett az ifjusághoz. — A polgári leány-

iskolában 9-én volt az ünnepélyes megnyitás, az állam elemi iskolában pedig 7-én. Most már folyamatban vannak a tanítások. Türelem és kitartást kívánunk minden iskolának!

Búcsú. Sajópüspökiben e hó 8-án tartott meg a búcsú, melyen az ünnepi misét *Széman* Endre rimaszombati prépost-plebános és esperes mondta.

Eljegyzés. *Bodnár Zoltán* alsó-széklnoki körjegyző eljegyezte *Takács Ilonka* épöli tanítónőt. Boldogságot kívánunk a kétéző szép frigyhez!

Gyászbeset. *Györy Frigyes* várgedei jegyző munkás és tevékeny életének 61-ik évében f. hó 7-én Várgedén meghalt. Vele egy egyeneslelkű, jószívű, társzókeres magyar ember szállt el ismét közülünk. Temetése 9-én ment végbe nagy részvét mellett. — Nyugodjék békében!

Tanügyi hírek. Vármegyénk területén a közelmúltban szervezett állami elemi iskolák gyors fejlődését mutatja az a körülmény, hogy a közoktatásügyi kormány majdnem minden ilyen iskolánál több új tanítói állomást rendszeresített, melyeknek betöltéséről most hozott hírt a hivatalos lap. Ugyanis kineveztek a *nagyröcczei* áll. elemi iskolához *Matusch Pál*, *Lechnitzky* Sándor és *Szuknovics Mária*; a *Dobsina* városi állami elemi iskolához *Gömör* Mihály és *Pepich* Zsella; a *dobsina-gömlényi* iskolához *Gáspár* Frigyes és ugyanide áthelyezett *Gaál* János Tiszolozórl; — a *tiszolozói* állami elemi iskolához pedig kineveztek: *Féjér* Sándor és *Szántó* Gyula; — a *fekete-lehotai* állami iskolához *Terray* István és *Kalanda* Bertalan, a susaihoz *Demeter* László. A *rimaszombati* állami elemi iskolai is az új tanévben már 14 tanító vezetésével nyílt meg. Itt említjük fel, hogy a rimaszombati iskolák elhelyezése még ideiglenes és cziélszerűtlen; új épületek kell emelni vagy a régiit megfelelően átalakítani. Az erre vonatkozó építkezési tervek azonban már hosszabb idő óta a miniszteriumban fekszenek, a város intéző körei, mint halljuk, legközelebb lépéseket tesznek az iránt, hogy az építkezési tervek a városhoz minél előbb visszakerüljenek, mely után a *tamásfalvi* és esetleg *bakti-pusztai* kültekli iskolák szervezése is komolyan szóba kerülhet. — *Jolsván* az izraelita hitközség új iskolát létesített, melynek tanítójává *Züszman* Eliást választotta meg. — *Flentisz* Endre jolsvai ág. ev. és *Derbész* János baraccai róm. kath. tanítók nyugdíjaztattak; a közoktatásügyi miniszterium mindkét érdemes tanítónak 40 évet meghaladó működéséért elismerő köszönetét nyilvánította.

Halálkozás. *Pongó* Lajos és neje *Mindszenthy* Ilona pár napos gyermeke f. hó 9-én elhunyt. Temetése f. hó 10-én ment végbe a gyászolók mély részvétele mellett. Nyugodjon békével.

Időgen nyelvek magánaton való tanítása cziéljából *Kauspel Johanna* okl. tanítónő letelepedett városunkban, s *Kmetty-utca* 15. szám alatti lakásán a francia, angol, német nyelvből oktatást ad. Felhívjuk az érdeklődők szíves figyelmét, s megjegyezzük, hogy zongora, kézimunka, világtörténet és irodalom tanítására is vállalkozik a nevezett tanítónő.

Putnoki mulatság. Jólátunk beteljesedett, — oly fényesen és magasztosan szép ünnepély s mulatság volt f. hó 8-án Putnokon, mely minden tekintetben dicséretére válik első sorban az intéző bizottságnak, másodsorban Putnok városának. Ugyanis a putnoki önkéntes tűzoltó egylet f. hó 8-án tartotta meg a putnoki fűrdő helyiségeiben VI. évi közgyűlést, táradhatatlan buzgó elnöke dr. *Serényi Béla* tapintatos vezetése mellett. A titkár beszámolt az egylet tevékeny életéről, majd határozatilag kimondták, hogy az egylet újra megalakul s le is tették az ünnepélyes fogadalmat, mely idő alatt a megyekszerte híres kitűző özüdi gyári zenekar a magyar himnuszt játszotta. A tisztikarnak, mely oly lelkesen és buzgalommal töltötte be hivatását, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak s 3 évre újra egyhangu dörgő éljenzéssel megválasztották a régi tisztikart, melybe mi is garantált látunk a jövőre nézve. Alig volt 6 óra, a nemes ifjuság már megkezdte a híres gömöri tánczot. Emelte a mulatság főnyét az ott időző katonáink megjelenése az 5-ik honvédhuszárezred, a 17-ik tüzérezred és a 10-ik miskolci honvédezred tisztjei és önkéntesei majdnem mindnyájan ott voltak *Clair* Vilmos kassai hadtestparancsnok élén, ki maga is nagyon buzdította a fiatalaságot. A száz meg száz előkelő közönség között számos budapesti, debreczeni uri családokat láttunk, a vármegye és Borsodvármegye, Putnok környék előkelősége pedig valamennyi ott volt. Bátor mondhatjuk, ily fényes és előkelő mulatságban régen volt része vármegyénknek. A tánczra a putnoki jőnevű cigányzene játszott, míg szünetek alatt az özüdi gyári zenekar szép zenéjével szórakoztatta a közönséget. A négyest 68 pár tánczolta. Emelte a mulatság fényét gróf *Serényi Béla* és *Putnoky* Móríc országgyűlési képviselő megjelenése, kik a mulatság kezdetétől a végéig a legjobb kedvben tartották a szép közönséget. Erkölcsi diadal tehát már megvan, hogy anyagilag mennyi lesz, azzal legközelebb számolunk be, miután most még az eredményt nem tudjuk. Dicséret illeti *Fekete* Nándor és *Friedl* György parancsnokokat, összes tisztikart és a rendezőséget. Adja Isten, hogy sok ily sikerült mulatságot rendezzen még e humanus egylet. Viszontlátásra a következő mulatságon!

Beiratkozás. Azon mozgalom, melyet e hó első napjain a helybeli főgimnázium körül észlelhettünk, véget ért. A muzsák temploma megnépesült s ma már csak azok nincsenek beirva, kiket betegség vagy valamely más, legyőzhetlen akadály gátol abban, hogy a főgimnázium növendékeinek díszes csoportjába sorakozzanak. — A beiratás 6 napig tartott, mely idő alatt jelentkezett és felvétetett 401 tanuló. — Ézek közül ev. ref. 157, ágost. hitv. ev. 87, róm. kath. 85, gör. kath. 1, izraelita 71. — Az algimnázium egyes osztályainak száma 50—60, a felgimnáziumé pedig 40—50 között váltakozik, így a törvény által meghatározott 60 főnyi létszámot egy osztály sem mulja felül.

Siket-néma intézet Hevesvármegyében. Az államilag segélyezett hevesvármegyei siket-néma intézet, f. évi október hó 15-én fog megnyílni Egerben. A növendékek felvétele végett, az intézet szervező bizottságához kell a kérvényt küldeni, legkésőbb 1901. szept. 15-ig. Ezen kiváló emberbaráti intézményt, közönségünk szíves figyelmébe ajánljuk s annak hathatós támogatását kérjük.

A Tompa-szobor már áll Rimaszombat díszterén, környezve a vármegyeház és a törvényszék palotái által. Tanúbizonyossága az, hogy szülőtte földje megbecsüli nagy fiát, ki akkor dalolt a hazafiúi érzelmek nyelvére, mikor a leggyászosabb korszak borult a nemzetre; dalolt, hogy reményt, kitartást öntsön a magyar szívébe. Valahára tehát áll a költő néma érezetében. Láttára megdobban szülővárosának szíve... A „Virágregék“ költője — úgy látszik — keres valamit. Keresi maga körül azokat, kikről oly szépen regélt nekünk, — az ő kedves virágait. Rideg, köznapni nélkülök a szobor is, a tér is. Lássá hát őket maga körül és a szobor megelevenedik. Ő életet adott virágainak a költészetben; adjanak ezek most érzéseknek. Ültesük oda köréje, szép rendbe az ibolyát, az őszi kikíretet, a mécsvirágot, a hajnalkát, a délikét, a szegfűvet, a liliumot és valamennyit, melyeket örökéletre hívtak. Ez lesz igazán nagy költőnk eleven emléke és — pártatlan. (B—tt.)

Fontos változás a postautalvány feladásánál. Folyó év október 1-től az Ausztriába küldendő utalványok többé nem a rózsaszínű uralpra, hanem mint a többi külföldi országokba szóló utalványok, sárga nemzetközi uralpra irandók. A részletekre még visszatérünk.

Új társaság. Városunkban az Erzsébet-tér 21. számú házban egy új társas cég nyitott irodát. Neuman és Strausz kereskedelmi és mezőgazdasági ügyvédek a cég tagjai, kik minden úgy a kereskedelmi mint a mezőgazdasági szakmába vágó ügyletekkel foglalkoznak. Ezenkívül fennnevezett cég pénzügykezelései is lebonnyolít. Jelzőlogos kölcsönök hosszabb és rövidebb időre a legelősebb kamatláb mellett eszközöl, ugyazintén személy- és társzabhatatlanságát szerez budapesti nagyobb és elsőrangú pénzintézeteknél.

Tűz. Folyó hó 8-án vasárnap a déli órákban tűz ütött ki a Sajó-Gömör mellett lévő földeken felhalmozott szénaboglyák között. A tűz körülbelül 18 szénaboglyát hamvasztott el, melyek a község lakosságának tulajdonát képezték a legnagyobb részben biztosítva voltak.

Kenyér- és zabszállítás. A m. kir. kassai honvédkerületi parancsnokság pályázatot hirdet többek közt a Miskolcra és Egerben állomásozó honvédsapák 1902. évi kenyér- és zabszállítására. Szükséges Miskolcra 82125 adag kenyér, 257 mm. zab; Egerben 73000 adag kenyér, 121 mm. zab. Ajánlati tárgyalás Miskolcra a honvéd-kezelő tiszt irodában október 3-án délelőtt 10 órákor. Csakis írásbeli ajánlatok vétetnek figyelembe. Ezen szállításra a miskolci kereskedelmi- és iparkamara az érdekeltet figyelmét felhívja.

Egészségügyi kimutatás. A vármegyei tisztifőorvosnak augusztus havi jelentése szerint, az auguszt. 1-től auguszt. 31-ig terjedő időszakban előfordult fertőző megbetegedés: *vörheny:* Sumjác 6, Rozsnyó 1; *kanyaró:* Rimaszombat 1, Putnok 1, Rimaszécs 2; *höghurut:* Rozsnyó 2 (megh. 1), Csoma 1, András 5, Hárskút 8, K.-H.-Várallya 1, F.-Szuha 4, Kelemér 4, Ragály 3; *roncs. toroklob:* Ratkó-Szuha 1, Tornallya 1, Jolsva-Taploca 1 (megh. 1), Barka 1 (megh. 1); *hasi hágy-máz:* Nagy-Röcze 1, Hárskút 1, Zadorfalva 2 (megh. 1).

Nyilvános nyugtázás. A folyó évi augusztus hó 15-én megtartott tüzoltó mulatságon befolyt jövedelem volt 123 kor. 60 fillér. Ezen összegre felüljétek a következők: Farkas Zoltán főparancsnok 20 korona, Grätzer Nándor (Budapest), Széplaky Lajos 4—4 korona, Marton Imre 3 korona, Neumann Armin, Zsuffa Kálmán, dr. Dienes Gyula, Komáromy István, Mária Gyula, Dobriánszky János 2—2 korona, Tóth Árpád, Náray J. A., Barna Imre, Institúrisz Endre, Tarján Béla, Zsuffa Kálmán, ifj. dr. Institúrisz Endre, Ethey Frigyes, Lengyel György, dr. Löcherer Tamás, Kővári Jenőné, ifj. Biacsovics József 1—1 korona, id. Rábel Miklós 40 fillér, Cziprusz István 20 fillér. Fogadják a felülfizetők az egyesület halás köszönését.

Gömör-Kishont t. e. vármegye alispánjától.

Hirdetmény.

14496. sz. — A vármegyei székhez hivatalos helyiségeinek fűtésére, az 1901—1902. évben szükségelt s a rimaszombati vármegyei székhez udvarára beszállítandó s ott berakva átadandó, 400 köbméter és pedig felerészben első osztályú száraz, hasábos cserfa. — másik felerészben első osztályú száraz hasábos bükkfa, — esetleg pedig felerészben első osztályú hasábos cserfa, — másik felerészben, első osztályú hasábos tölgyfának, árlejtés utján való beszerzésére, határidőül, folyó évi október hó 2-dik napjának d. e. 10 órája ezennel kitűztetik.

Felhívhatnak ennélfogva mindazok, kik ezen szállításra vállalkozni óhajtanak, hogy a fent kitűzött határidőig, 1 kor. béléggel ellátott, írásbeli zárt ajánlataikat, az alispáni hivatalnál annyival is inkább saját érdekükben el ne mulasszák, mert a kitűzött időn túl, elkésve beadott ajánlatok, figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombatban, 1901. évi szeptember hó 10-én.

Alispán helyett:

Lukács, vm. főjegyző.

Magán-hirdetések.

Szülők figyelmébe!

A német nyelv alapos oktatására vállalkozik egy intelligens nő.
Bővebbet a kiadóhivatal.

Bérbeadó téli-legelő.

A báró Vay Dénesné urnó ő méltósága tulajdonához tartozó derencsényi birtokban a téli legelő egy esztendői időtartamra **f. szeptember hó 14-én** délelőtt 10 órákor Rimaszombatban, hivatalos helyiségben legtöbbet ígérés utján haszonbérbe fog adni.

Ezen alkalomra van szerencsém az érdeklődőket tisztelettel meghívni.

Rimaszombat, 1901. szeptember hó 11.

Molnár József, ügyvéd.

Hirdetmény.

484 sz. — Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1901. évi 1142. számú végzése következtében a **gömörmegyei nép- és iparbank** javára **Putnok Mór** ellen 500 korona járuléka erejéig 1901. évi március hó 9-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 3200 koronára becsült juhok, ökrökből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíróság 1901. V. 95/4. számú végzése folytán 500 korona tőkekövetelés, ennek 1900. évi szeptember hó 4-ik napjától járó 6%-os kamatai és eddig összesen 117 korona 48 fillér bíróilag már megállapított költségek erejéig Gesztés, alperesnél leendő eszközölésére **1901. évi szeptember hó 16-ik** napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Rimaszécsen, 1901. évi augusztus hó 31-én.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

835. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1901. évi 4594-4660. számú végzése következtében **dr. Keszler Lipót** és **dr. Cziner Miksa** ügyvéd által képviselt **Lówy Adolf és Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank** javára **Hámos Zoltán** ellen összesen 9580 korona s járuléka erejéig 1901. évi augusztus hó 19-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 15430 koronára becsült következő ingóságok, u. m. termények, lovak, szarvasmarhák, juhok, szekerek stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíróság 1901-ik évi V. 659/2. számú végzése folytán Cserenyben alperes házával leendő eszközölésére **1901. évi október hó 1-ső** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Rimaszombat, 1901. évi szeptember hó 10-ik napján.

Gasko, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

433. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. járásbíróság 1901. évi S. p. I. 57/3. számú végzése következtében a **miskolci kölcsön hitelszövetkezet** felperes javára **Holló Arzén** ellen 260 korona s jár. erejéig 1901. évi július hó 31-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 860 koronára becsült ökrök, kocsikból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi királyi járásbíróság 1901. V. 242/2. számú végzése folytán 260 korona tőkekövetelés, ennek 1900. évi július hó 12-ik napjától járó 7½%-os kamatai és eddig összesen 69 korona 08 fillérben bíróila: már megállapított költségek erejéig Harmacz köztségben, alperesek lakásán leendő eszközölésére **1901. szeptember 14-ik** napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Rimaszécsen, 1901. évi augusztus hó 30-án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Tanulóul

egy jó házból való fiu-felvetetik **Stech Kálmán** vegyeskereskedésében Rimaszombat.

Hirdetmény.

790. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék. mint esődbíróságnak 1901. évi 3961. számú végzése alapján a vagyonbukott **Glüksthál Mór csődtömegéhez** tartozó és 13631 kor. 90 fillérben feltüntetett kétes könyvkezelések nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíróság 1901. V. 647/1. számú kiküldő végzése folytán Rimaszombatban a kir. járásbíróság hivatalos helyiségében leendő megtartására az **1901. évi szeptember hó 16-ik** napjának d. u. 2 órája határidőül kitűztetik azzal, hogy ezen követelések fenállósága és behajthatlanságáért a csődválasztmány felelősséget nem vállal.

A követeléseket feltüntető kimutatás **Bodon József** ügyvéd csődtömeg-gondnoknál és alulírt bírósági végrehajtónál bármikor megtekinthető.

Kelt Rimaszombatban, 1901. évi szeptember 5.

Gasko, kir. bir. végrehajtó.

Olcsó áruk!

REISZ M.

Pontos kiszolgálat!

női és férfi divatáru raktára Rimaszombat, Deák Ferencz-utca.

Mindenemü uri divatcikkek, férfi és női kalapok. A **karlsbadli férfi-, női és gyermek-czipők és Ploher és Habig-féle kalapok egyedül forrártára.**

Férfi kabátok, Hawelock, gummi köpönyegek, fiu- és gyermek öltönyök, női kabátok, felöltők, gallérok, leányka kabátok óriási választékban.

Ing-bluz, derék-öv, pipere-czikkek, parfüm, Jáger-íngék és harisnyák, nyakkendők zsebkendő, esernyő és napernyők, utazó börendők.

Egyedül raktár **Hamerli-féle** pécsi honi gyártmányu keztyűkben íngék és mindenemü fehérneműek mérték után is készítenek, norinbergi galanteria áruk, sport czikkek, kerékparapák, vadász-kabátok és **fürdő-ruhák.**

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Elvem: hazai gyártmányu esekely hasznosnál eladása

Uj! Különös figyelemre méltó! Uj!

Mindenemü czipőbe az általam képviselt **Dr. Höges-féle,** az egész világon szabadalmazott

Asbest-talpbetétek

azonnal elhelyeztetnek

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által jónak elismert

ASBEST-TALPAK.

Köszönetnyilvánítás:

Ő esz és kir. fensége Szalvator Lipót főhercegtől, Magyarország volt miniszterelnökétől, a közigazgatási bíróság elnökétől: **Wekerle Sándor** ő ezellenkeztől, nagym. Ch... ek Olga grófnő udvarhölgytől stb. stb.

Övjuk lábainkat a melegtől, nedvessegtől és izzadástól.

Nincs többé láb-fájás!

Sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járás annak, ki czipőjét dr. Höges-féle, egész világon szabadalmazott Asbest-talpbéssel látja el.

Kettős vastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr.

Az Asbest-talpbéles kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy **a cs. és kir. közhadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított.**

Széküldés csakis utánvetel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Vizonteladókknak megfelelő árkedvezmény.

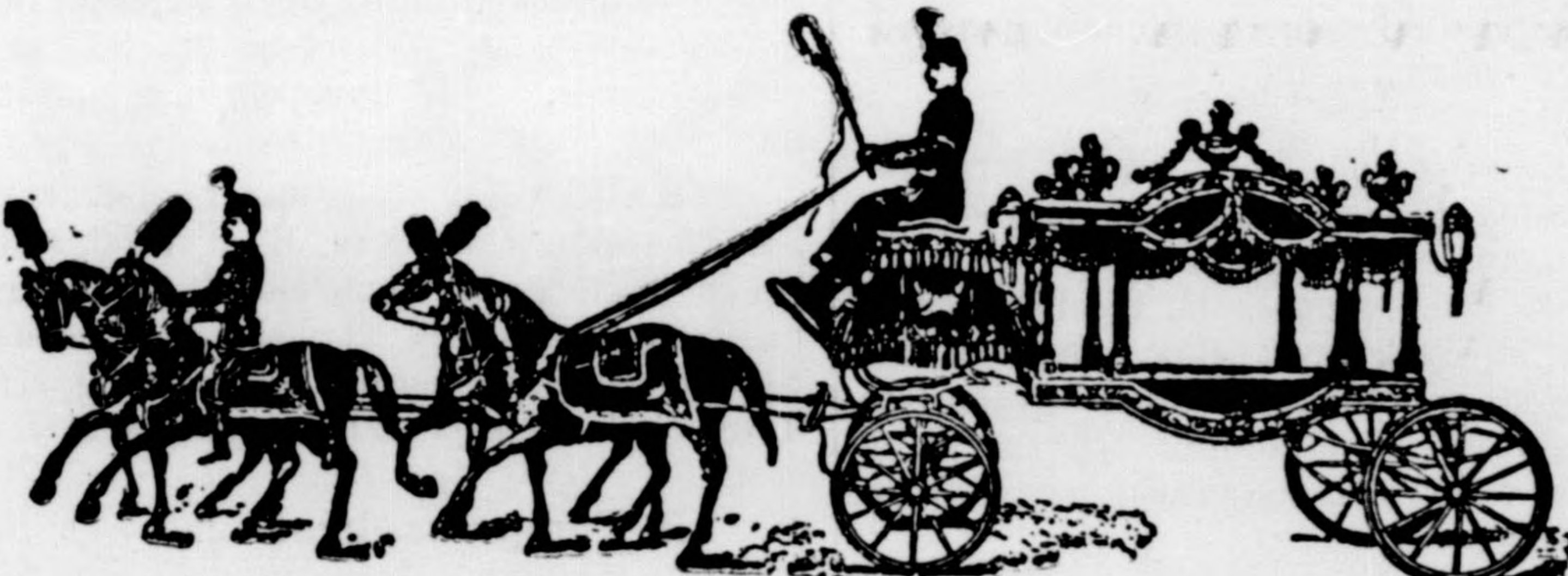
Az Asbest-gyár betéti társaság képviselete és elárusító raktára: **Reisz M. divatáruraktára Rimaszombat**

8—26

Kegyeleti koszoruk szállaggal, arany, ezüst vagy fekete betűkkel nagy választékban.

Első gömörmegyei temetkezési vállalat.

Első Gömörmegyei temetkezési vállalat.

Uj temetkezési vállalat Rimaszombatban!

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására juttatni, hogy **25 év óta fennálló** asztalos és butor-üzletemet legújában temetkezési vállalattal bővítettem ki s ezen új üzletágat a mai kor igényeinek megfelelően — fővárosi mintára — olykép rendeztem be, hogy akár egyszerű akár a képzelhető legdiszesebb temetkezést rendezhetem s így módot és alkalmat kívánok nyújtani mindenkinek, hogy kedves halottját vagyoni viszonyaihoz mérten temetthesse el.

Nagy költséggel **többféle gyászkoosikat** és **ravatali felszereléseket, diszgyenyruhákat** stb. stb. beszerzem s a gyászoló közönséget kívánás szerint a legkényesebb izlésnek és követelmenyeknek megfelelően — meglepő olcsó áron — szolgálhatom ki.

A gyászoló közönség kényelmére magamra vállalom az egyházi és sirhely, valamint mindenemü egyéb költségek előlegezését minden külön díjazás nélkül.

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 26. sz. a. a „**Gömörmegyei Nép- és Iparbank**“ épületében állandó nagy raktárt tartok valódi és utanzott **érozkoporsókból, szemfödökből, sirkoszorukból** s minden e fajta cikkekkel.

Szolgálataim felajánlása mellett tisztelettel kérem a gyászoló közönség kegyes pártfogását

őzv. Benkó Jánosné.

Uj temetkezési vállalat Rimaszombatban!

Vidéki temetések a diszkocsival meglepő jutányos áron rendeztetnek.